

TAŞIMALI EĞİTİM UYGULAMALARINDA ÖĞRENCİLERİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ: MECİTÖZÜ ÖRNEĞİ

Problems Faced By Students In Transportation Education Applications And Solution Suggestions: Example Of Mecitözü

Prof.Dr. Ahmet ÜSTÜN

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Amasya/TÜRKİYE

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2457-5381>

Doç.Dr. Adem BAYAR

Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Amasya/TÜRKİYE

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8693-9523>

Öğretmen, Murat KESKİN

Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum/TÜRKİYE

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7128-4093>

ÖZET

Ülkemizde zorunlu eğitim çağında olup buldukları yerde okul bulunmayan öğrencilerin eğitimden yoksun kalmamaları için taşımali eğitim sistemine yönelik uygulamalar devam etmektedir. Taşımali eğitim kapsamında yapılan uygulamaların gerek devlet açısından gerekse bireysel açıdan avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, taşımali eğitim uygulamalarında öğrencilerin karşılaştıkları sorunları tespit ederek çözüm önerilerinde bulunmaktır. Ayrıca, sistemin avantajları ve dezavantajları hakkında alanyazında yapılmış olan çalışmalara katkı sağlamaktır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Çorum ili Mecitözü ilçesi 2019-2020 Eğitim Öğretim yılında öğrenim gören 12 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi ile elde edilmiştir. Elde edilen verilere göre öğrencilerin karşılaştıkları sorunların; derse geç kalmak, uykusuzluk, velilerin okuldan uzak olmaları, servis araçları ve yemeklerden duyulan memnuniyetsizlik gibi sorunlar olduğu görülmüştür. Araştırma sonunda araştırmacı tarafından öğrencilerin bu sorunları incelenerek sorunlarla ilgili çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Taşımali eğitim, karşılaşılan sorunlar, çözüm önerileri.

ABSTRACT

In order to ensure that the students who are at the age of compulsory education and who do not have a school in their country do not lack of education, applications for the transport education system are continuing. The applications carried out within the scope of education have advantages and disadvantages both from the point of view of the state and from the point of view of the individual. The aim of this study is to identify the problems faced by the students in transport education applications and to offer solutions. In addition, to contribute to the studies about the advantages and disadvantages of the system. Qualitative research method was used in this study. The study group consists of 12 students studying in the 2019-2020 academic year in Mecitözü District of Çorum province. The data was obtained by semi-structured interview method. According to the data, the problems encountered by the students were such as being late to class, insomnia, parents being away from school, dissatisfaction with service vehicles and meals. At the end of the research, the researchers examined the students' problems and offered solutions to the problems.

Keywords: Transportation education, faced problems, solution offers.

1. GİRİŞ

Eğitim, her bireyin ihtiyacı olan temel yaşam becerileri ile akademik bilgi ve donanıma sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Çoğu ülkede olduğu gibi ülkemizde de eğitim zorunludur ve devlet tarafından bununla ilgili her türlü plan, program ve alınması gereken tedbirleri içeren bir süreçtir. Ülkemizde eğitimin zorunlu olması ve bununla birlikte nüfusun büyük yerleşim yerlerinde yoğunlaşması birtakım sorunları da beraberinde getirmiştir. Özellikle kırsal kesimde yaşayan bireylerin eğitimi yasal olarak okul açılması yeterli sayıda öğrenci bulunmadığı için en yakın merkezde belirlenen taşıma merkezi okullarda yapılmaktadır. Bu şekilde yapılan eğitim uygulamasına "taşımali eğitim" denmektedir. "Taşımali Eğitim,

çeşitli nedenlerle birlikte okula erişimde sorunlar yaşayan ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim öğrencilerinin belirlenen okullara günü birlik taşınarak eğitim ve öğretim görmelerini sağlamak amacıyla yapılan uygulamadır” (MEB, 2019). Taşınalı eğitim, ülke genelinde öğrencilerin mağdur olmamalarını ve her bireyin eşit şartlarda eğitim öğretim sürecine katılmalarını sağlayabilmek için geliştirilmiş bir sistemdir (Waller ve Barrentine, 2015). Taşınalı eğitimin pilot uygulaması ülkemizde ilk kez 1989-1990 Eğitim Öğretim Yılı’nda yapılmıştır (Büyük karagöz ve Şahin, 1995). Daha sonraki süreçte bu şekilde eğitimin gerek birey açısından gerekse devlet açısından avantajları görülen uygulama diğer illere de yayılmıştır. Ülkemizde özellikle eğitimin zorunlu olarak sekiz yıla uzatılması ve daha sonraki süreçte ilkokul(4)+ortaokul(4)+lise(4) şeklinde üç kademe olarak uygulamaya konulması ile birlikte yaygınlık artmıştır (Öztürk, 2001). Resmi Gazete (2014) yayınlanan “*Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği*” çerçevesinde bu eğitimin amacı, kapsamı ve uygulama basamakları ayrıntılı bir şekilde belirtilmiştir. Bu yönetmeliğe göre; “*Millî Eğitim Temel Kanunu ile tanınan eğitim hakkından yoksun kalması muhtemel ilköğretim, ortaöğretim ve özel eğitim kurumlarına devam eden öğrenciler ile yaygın eğitim hizmetinden yararlanan özel eğitim kursiyerlerinin resmî kurumlara taşıma yoluyla eğitime erişimlerini sağlamak*” amaçlanmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı verilerine göre (2019); Taşınalı Eğitim kapsamında 2018-2019 Eğitim Öğretim Yılı İlkokul ve Ortaokul 81 ilde toplam 798.014 öğrenciye taşıma ve yemek hizmeti verilmiştir. Öğrencilerin 406.437 (%50,93)’ü erkek ve 391.577 (%49,07)’si ise kız öğrencidir. Bunun yanında taşıma merkezi olarak belirlenen okul sayısı 12.020 olarak belirlenmiştir. Özel eğitim kapsamında örgün ve yaygın eğitim kurumlarına taşınan öğrenci/kursiyer sayısı ise 96.530’dur. Ortaöğretim verilerine baktığımızda; 5.214 taşıma merkezi okuluna taşınan öğrenci sayısı 420.567’dir. Ortaöğretim öğrencilerinin 220.056 (%52,32)’si erkek ve 200.511 (%47,68)’si kız öğrencidir. Taşınan toplam öğrenci sayısına baktığımızda geçmiş yıllara oranla artarak bir milyon üç yüz on beş bin yüz on bir (1.315.111) olmuştur. İller bazında veriler incelendiğinde; İlköğretimde Şanlıurfa (680 taşıma merkezi ve 72.210 öğrenci) ile ilk sırada yer almaktadır. Ortaöğretimde ise; Konya (203 taşıma merkezi ve 12.917 öğrenci) ile ilk sırada göze çarpmaktadır. Bu veriler bize kırsal kesimin ve dağınık yerleşimin taşınalı eğitim ihtiyacını arttırdığını göstermektedir. Bir milyon üç yüz bini aşkın öğrencinin buldukları yerleşim yerinden taşıma yoluyla eğitim yaşamlarına destek olmak amacıyla taşıma merkezi okullara götürülmesi ve yemek ihtiyacı elbette bir maliyet gerektirmektedir. Taşınalı eğitimin devlete olan maliyeti ile ilgili Millî Eğitim Bakanı Ziya SELÇUK (2018): “*2018-19 eğitim öğretim yılında 1 milyon 320 bin öğrenci taşınalı eğitimden yararlandı. 9 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 488 milyon 195 bin 414 Türk lirası taşıma gideri, yemek yardımından yararlanan 1 milyon 162 bin öğrenci için de 147 milyon 396 bin Türk lirası yemek gideri ödenmiştir. Taşınalı eğitim kapsamında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan ilköğretim ve ortaöğretim taşınalı öğrenciler için 962 milyon yemek yardımı, özel eğitim öğrencileri için 692 milyon Türk lirası kaynak aktarılması planlanmıştır.*” şeklinde ifade etmiştir. Ayrıca, 2019 yılı için taşınalı eğitime ayrılan kaynak toplamının 4,5 milyar lira olduğunu belirtmiştir. (Selçuk Z. ,2019)

Taşınalı eğitim uygulama basamaklarına bakıldığında ilk yapılacak işin, taşınması yapılacak olan yerleşim birimlerini belirlemek olduğu görülmektedir. Daha sonra eğitimi uygulayacak olan okullar belirlenir. Taşınalı eğitim yapılacak olan yöreler ve taşınalı eğitimi yapacak olan okullar, il millî eğitim müdürlüğünün teklifi ve valilik onayı ile belirlenmektedir. Taşıma merkezi okullardaki sınıf dağılımları farklı köy ve beldelerden gelen öğrenciler, adil dağılım sağlanarak yapılması ve öğrencilerin uyumu için gerekli rehberliğin yapılması da önem taşımaktadır (Kutluay H. ,2016) Bir başka konu ise taşınalı eğitim kapsamında verilen öğle yemeğidir. Millî Eğitim Bakanlığınca sunulan yemek hizmeti için ihale usulü ile yemek şirketlerine yönetmelik kurallarına göre ihale edilmektedir. Okullarda yemekhane ayarlanır ve aylık olarak menüler ilan edilir. Öğrencilere öğle yemeği saatlerinde sıcak yemek tabildot usulü ile dağıtılır. Yemek numuneleri ilgili personel tarafından alınıp belirli sürelerde muhafaza edilmektedir. Taşınalı eğitim kapsamında dikkat edilmesi gerekli başka bir konu da servis araçlarıdır. Servis araçları da yemek ihalesi gibi yönetmeliğe uygun olarak planlama komisyonu tarafından güzergah ve taşınacak öğrenci bilgileri her yıl belirlenen takvim çerçevesinde planlanmaktadır. Servis araçlarının kontrolü ise ilgili okul müdürlüklerince her ay takip edilmektedir. Öğrenciler hem okula bırakılırken hem de ayrılırken nöbetçi öğretmenler tarafından sayılıp ilgili çizelgelere işlenmekte ve servis şoförü ile nöbetçi öğretmenler tarafından imzalanmaktadır. Öğrenci velileri ile geldikleri köyün muhtarı ve servis şoförlerinin iletişim bilgileri kayıt altında olup herhangi bir durumda bilgi alışverişi açısından önem taşımaktadır (MEB, 2018)

Taşınmalı eğitim kapsamında ilgili alanyazın incelendiğinde bu uygulamanın gerek devlet gerekse öğrenciler ve aileler açısından hem avantajları hem de dezavantajları olan bir uygulama olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle ilgili alanyazına katkıda bulunmak ve taşınmalı eğitimde öğrencilerin karşılaştıkları sorunları tespit ederek çözüm önerilerinde bulunmak amacıyla bu çalışmaya ihtiyaç duyulmuştur.

1.1. Problem durumu:

Bu araştırmanın amacı; taşınmalı eğitim sisteminde öğrencilerin karşılaştıkları sorunların neler olduğunu tespit etmek ve çözüm önerilerinde bulunmaktır. Bu bağlamda “ taşınmalı eğitim uygulamalarında öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır.

2.YÖNTEM

2.1.Araştırma modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Lichtman (2013) bilimsel çalışmalarda detaylamasına araştırma yapmak için seçilecek yöntemin nitel araştırma olması gerektiğini vurgulamıştır. Nitel araştırmalarda kullanılan birçok desen vardır. Bunlardan biri de fenomenoloji (olgubilim) desendir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çepni (2007) olgubilim desenini; kişilerin bireysel farklılıklarının ön planda tutulduğu ve düşüncelerini objektif olarak açıkladıkları bir desen olarak nitelemiştir. Bu yöntemde elde edilen veriler genellikle araştırmaya katılan kişilerle yapılan mülakatlarla elde edilmektedir (Creswell, 2013). Mülakatta araştırılacak konu ile ilgili sorular araştırmacı tarafından önceden belirlenir (Patton, 1987). Bu çalışmada yarı yapılandırılmış mülakat tekniği seçilmiştir. Hazırlanan görüşme formu uzman görüşü alındıktan sonra uygulanmıştır.

2.2.Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini 2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı Çorum ili Mecitözü ilçesi taşıma merkezi okullarda eğitim gören 12 öğrenci oluşturmaktadır. Mart 2020’de Covid-19 nedeniyle okulların tatil edilmesi nedeniyle görüşmeler çevrimiçi iletişim araçları ile yapılmıştır. Creswell (2013), farklı türlerde (e-posta, çevrimiçi mülakat, telefonla mülakat gibi) mülakat yürütülebileceğini belirtmiştir. Yapılan görüşmelerden elde edilen veriler word ortamına aktarılmıştır. Çalışmaya katılan katılımcılar Ö1,Ö2,Ö3,...,Ö12 şeklinde isimlendirilmiştir. Araştırma kapsamında öğrencilere aşağıdaki sorular sorulmuştur:

1. Taşınmalı Eğitim ile ilgili düşünceleriniz nelerdir? (Gerekliklik, olumlu-olumsuz yönleri nelerdir?)
2. Taşınmalı Eğitim servis araçları ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
3. Taşınmalı Eğitim kapsamında verilen yemek ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
4. Taşınmalı Eğitim kapsamında karşılaştığınız sorunlar ve çözüm önerileriniz nelerdir?

3. BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırma kapsamında elde edilen veriler aşağıdaki tablolarda gruplandırılarak analiz edilmiştir:

3.1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler:

Bu araştırmaya katılan katılımcılara ait demografik bilgiler tablo 1, tablo 2’de gösterilmiştir:

Tablo 1.Cinsiyete Göre Dağılım

Katılımcı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kız	8	66,67
Erkek	4	33,33
Toplam	12	100

Tablo 1’ e baktığımızda araştırmaya katılan öğrencilerden kızların oranı (%66,67) , erkeklerin oranı ise (%33,33) şeklinde çıkmıştır.

Tablo 2. Eğitim Kademesine Göre Dağılım

Katılımcı	Frekans (f)	Yüzde (%)
İlkokul	0	0
Ortaokul	12	100
Lise	0	0
Toplam	12	100

Tablo 2 'de araştırmaya katılan öğrencilerin tamamının (%100) ortaokul öğrencilerinden oluştuğu görölmektedir. Bunun nedeni, Mart 2020'de okulların kapanması ve pandemi nedeniyle görüşmelerin çevrimiçi iletişim araçlarıyla yapılması olmuştur.

3.2. Verilerin Analizi ve Yorum

Araştırmanın yapıldığı Çorum Mecitözü İlçesi Taşımali Eğitim ile ilgili veriler Tablo 3'te gösterilmiştir:

Tablo 3. Mecitözü İlçesi Taşımali Eğitim Merkezi Okulları (MEB, 2019)

Taşıma Merkezi Okulların İsimleri	Taşınan Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Adresi
Atatürk Ortaokulu	80	80	Bahçelievler Mah./ Mecitözü
İmam Hatip Ortaokulu Müdürlüğü	44	44	Bahçelievler Mah./ Mecitözü
Dođu İlkokulu Müdürlüğü	100	100	Dođu Mah. Mecitözü
Elvançelebi İlk ve Ortaokulu Müdürlüğü	70	70	Elvançelebi Köyü / Mecitözü
Çitli Şehit Dursun Demirkol İlk ve Ortaokulu	42	42	Çitli Köyü/Mecitözü
Emirbağ Şehit Ünal Şentürk İlk ve Ortaokulu	130	130	Emirbağ Köyü/Mecitözü
Toplam	466	466	

Tablo 3'e bakıldığında Mecitözü İlçesi'nde Taşımali Eğitim Merkezi olarak belirlenen 6 okula toplam 466 öğrencinin taşındığı görölmektedir. Araştırma kapsamında örneklem olarak 12 öğrenci (ortaokul) seçilmiş ve görüşme formundaki sorular çevrimiçi iletişim araçları kullanılarak sorulmuş ve alınan cevaplara göre öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar ile ilgili görüşleri aşağıdaki tabloda (Tablo 4) gösterilmiştir:

Tablo 4. Taşımali Eğitim İle İlgili Öğrenci Görüşleri

Tema	Frekans (f)	Yüzde(%)	Örnek Cümle
Taşımali Eğitim Servis Araçları İle İlgili Öğrenci Görüşleri	4	33,33	“Servis araçlarımız güvenlidir. Şoförler de iyi genelde ama bazen bize bağırp çağırıyorlar” (Ö3). “Servise ve yemeğe ücret vermiyorum. Çok iyi” (Ö6). “Servis araçları öğrenci sayısına göre ayarlanmalı. Şoförler biraz daha güler yüzlü olabilir” (Ö11). “Temizlik ve hijyen konusunda biraz daha özen gösterilmesini istiyorum” (Ö12).
Taşımali Eğitim İle İlgili Öğrenci Görüşleri (Gereklilik, Olumlu-Olumsuz Yönleri)	3	25	“Köyümüzde okul olmadığı için eğitime devam edebilmemizi sağlıyor. Her türlü ihtiyacımız devlet tarafından karşılanıyor. Olumsuz yönü, erken kalkıyoruz” (Ö1). “Köyümüzde okul olsaydı daha iyi olurdu bence. Her gün erken kalkmak ve kışın zorluk çekmezdik.” (Ö4). “Herkes şehir merkezine taşındığı için köyümüzde az öğrenci kaldı. Okulumuz kapandı. Gerekli bence” (Ö5).
Taşımali Eğitimde Karşılaşılan Sorunlar Öğrenci Görüşleri	3	25	“Velilerin okuldan uzak olması, arandığında sürekli okula gelememesi. Köylere veli ziyaretleri yapılabilir” (Ö9) “Servis şoförlerinin öğrenciyi erken getirmesi, çıkışlarda acele etmeleri. Sık sık şoförlerle toplantı yapılarak sorunlar dile getirilebilir, trafik denetimleri trafik ekiplerince sık yapılabilir” (Ö7). “Yemeklerimiz güzel olmuyor, bazen bozuk çıkıyor. Erken kalkmak bir de” (Ö10)
Taşımali Eğitim Yemek İle İlgili Öğrenci Görüşleri	2	16,67	“Öğrencilerin düzenli beslenebilmesi için, zamanında öğlen yemeği yiyebilmesi ve aç kalmamaları için gereklidir. Zamanında getirilmesi ve sıcak servis yapılması, yeterli miktarda servis yapılarak israfın önlenmesi gerekmektedir” (Ö8). “Yemek menüleri bize sorularak ayarlanırsa daha iyi olurdu ama fena değil” (Ö2)
Toplam	12	100	

Tablo 4'e bakıldığında öğrencilerin taşınmalı eğitimi gerekli bir uygulama olarak gördükleri (Ö1,Ö5) ve bu uygulama sayesinde köylerinde okul olmadıkları için eğitim hayatlarına devam edebilmelerine imkan sağladığı anlaşılmaktadır. Bazı öğrenciler tarafından da köylerinde okumanın kendilerini birçok sorundan kurtaracağı şeklinde görüşler belirtilmiştir (Ö4). Bu görüşler bize öğrencilerin taşınmalı eğitimin onların okumalarına fırsat verildiği için faydalı bir eğitim olduğu şeklinde yorumlanabilir. Aynı zamanda taşınmalı eğitime zorunlu olsa da devam eden bazı öğrencilerin kendi köylerinde okumak istemelerinin onların eğitim yaşamını olumsuz etkileyeceği de söylenebilir.

Servis araçları ile ilgili öğrenci görüşleri analiz edildiğinde; servis araçlarının öğrenciler tarafından güvenli olarak ifade edildiği (Ö3), servislerin ücretsiz olmasının memnuniyetle karşılandığı (Ö6), servis şoförlerinin biraz daha güler yüzlü olmaları gerektiği (Ö11) ve temizlik ile hijyene daha fazla dikkat edilmesi gerektiği (Ö12) şeklinde görüşler ifade edilmiştir. Servisler öğrencilerin gerek okula gelirken gerekse giderken bindikleri ulaşım araçlarıdır. Bu nedenle öğrencilerin güvenlik, ücret ve konfor ile temizlik konularında belirttikleri görüşler, taşınmalı eğitim kapsamında öğrencilerin servis araçlarına güvendiklerini, ücretsiz olmalarının onları sevindirdiğini ve temizlik konusunda şoförlerin biraz daha titiz olmaları gerektiğini ifade edebiliriz.

Taşınmalı eğitim kapsamında verilen öğle yemeği hizmeti ile ilgili öğrencilerin görüşlerine bakıldığında; öğrencilere verilen yemeğin beslenmeleri açısından önemli olduğunu, zamanında ve yeterli miktarlarda servis edilmesi gerektiğini (Ö8), yemek menüleri oluşturulurken öğrencilerin fikirlerine de başvurulabileceği (Ö2) şeklinde ifadeler görülmektedir. Yemek konusunda herkesin damak tadı farklı olduğu için farklı görüşlerin ifade edilmesi doğaldır (BBC News, 2016). Önemli olan öğrencilerin taşınmalı eğitimleri süresince öğle yemeği olup olmamalarıdır denebilir. Bunun kalitesi ile ilgili uzmanların yapacakları incelemeler ve öğrencilerin de görüşleri alınarak menülerin oluşturulmasının daha isabetli olacağı bu noktada ifade edilebilir.

Taşınmalı eğitim uygulamalarında öğrencilerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin öğrenci görüşleri incelendiğinde; öğrencilerin en çok karşılaştıkları sorunların başında erken kalkmak (Ö10), velilerinin okuldan uzak olmaları (Ö9), servis araçlarının öğrencileri okula erken bırakmaları ve çıkışlarda acele etmeleri (Ö7), yemeklerin bazen bozuk çıkması ve beğenilmemesi gelmektedir. Ayrıca kış şartlarında servis araçlarının kayması, erken kalkmaktan gelen uykusuzluk hali, kahvaltı yapamama, köyde internet olanaklarının kısıtlı olması ve kar tatillerinde eğitimin aksaması gibi sorunlar da öğrenciler tarafından belirtilmiştir. Sorunlara yönelik çözüm önerilerine bakıldığında; öğrenciler köylere ziyaret yapılmasının faydalı olacağını (Ö9), servis araçlarının trafik ekiplerince sık sık denetlenmesi gerektiğini (Ö7), yemek menüleri ile ilgili kendilerinin de fikirlerine başvurulması gerektiğini (Ö2), yemekhanelerin okul açıldığında covid-19 nedeniyle mesafeli olarak düzenlenmesinin gerekli olduğunu (Ö12), servis araçlarının bu anlamda artırılması gerektiğini (Ö11), temizlik ve hijyen konusunda titiz olunması gibi önerilerde bulunmuşlardır. Mecitözü ilçesi taşınmalı eğitim kapsamında 466 öğrencinin köylerinden servis araçları ile ilçe merkezindeki taşıma merkezi okullara eğitim yaşamlarını devam ettirebilmek için ifade ettikleri sorunlar ve çözüm önerileri, bize taşınmalı eğitimin gerekli bir uygulama olmakla birlikte beraberinde sıkıntıların da var olduğu bir süreç olduğunu göstermektedir. Elbette ki bu sorunların taşınmalı eğitim uygulamaları devam ettikçe varlığını devam ettirecekleri yadsınamayacak bir gerçektir. Öğrencilerin köylerinde okul olmamalarından bir ihtiyaç haline gelen ve ülkenin tamamında halen devam eden bu eğitim uygulaması Mecitözü ilçesi ölçeğinde incelendiğinde bir çok taşınmalı okul merkezi gibi ortak sorunların olduğu da bu araştırma ile görülmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Ülkemizde özellikle kırsal kesimde yaşayan ve çeşitli nedenlerle okul açılma imkanı olmayan yerleşim yerlerindeki öğrencilerin eğitim yaşamlarının devam edebilmeleri için bir ihtiyaç olarak ortaya çıkan taşınmalı eğitim uygulaması, öğrencilerin görüşleri perspektifinde değerlendirilmiş ve ortaya çıkan sonuçlara göre bu uygulamanın öğrencilerin eğitimde fırsat eşitliği ilkesi gereği önemini devam ettiren bir realite olduğu görülmüştür. Her ne kadar birtakım sorunları beraberinde getirse de bireysel ve toplumsal anlamda daha kaliteli bir eğitim için taşınmalı eğitimin hem devlete hem ailelere hem de bu uygulama kapsamında görev alan kim varsa yüklediği birtakım sorumluluklar vardır. Bu sorumlulukların yerine getirilme derecesi elbette ki taşınmalı eğitimde yaşanan veya yaşanacak sorunların asgariye inmesini sağlayacaktır. Bu aşamada Mecitözü ilçesi taşıma merkezi okullarda eğitim gören öğrencilerin bu

uygulama kapsamında yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerilerinin araştırıldığı bu çalışma sonuçlarına göre aşağıdaki önerilerde bulunulmuştur:

- ✓ Taşımali eğitim kapsamına alınacak yerleşim yerlerinin tespitinde planlama komisyonunun titiz bir çalışma yürütmesi,
- ✓ Taşıma merkezi olarak belirlenecek okulların mesafe ve fiziki imkanları bakımından en üst düzeyde donanıma sahip olmaları,
- ✓ Servis araçlarının ilgili yönetmelik kurallarına uygunluğunun sık sık denetlenmesi,
- ✓ Şoförlerin öğrenciler ve velilerle olan ilişkilerinin daha pozitif bir havaya girmesi için zaman zaman eğitimler verilmesi,
- ✓ Yemek hizmetlerini yürüten şirketlerin anket yoluyla öğrencilerin de görüşleri alınarak yapılabilecek en iyi menülerin tespit edilmesi,
- ✓ Yemekhanelerin temizlik ve hijyenlerinin okul idareleri tarafından takibinin yapılması,
- ✓ Öğrencilerin erken kalkma ve uykusuzluk durumlarının oluşmaması için taşımali eğitim yapan okulların ders başlangıç saatlerinin yeniden düzenlenmesi,
- ✓ Velilerin okuldan uzak olmaları nedeniyle bazen köylere gidilerek ziyaretler yapılması,
- ✓ İnternet olanaklarının bu kapsamdaki öğrenciler için artırılması için çalışma başlatılması,
- ✓ Sınıf öğretmenleri ve rehberlik öğretmenlerinin bu kapsamdaki öğrencilerin akademik başarılarının artırılması için birlikte hareket etmeleri ve gerekli önlemleri okul idaresi ile birlikte almaları gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Büyükkaragöz, S. ve Şahin, H. (1995).“Taşımali İlköğretim Uygulamaları”, Eğitim ve Bilim Dergisi C.19; 16, Ankara.

Creswell, J. (2018). Nitel Araştırma Yöntemleri, Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni (4.baskı). Bütün, M. ve Demir, S. (Ed.) Şubat 2018 Ankara: Siyasal Kitabevi

Çepni, S.(2007). Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş(3.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kutluay H. (2016). Eğitim, Taşımali Eğitim Nedir, <https://www.makaleler.com/tasimali-egitim-nedir>

Lichtman, M.(2013). Qualitative research in Education: A user's guide. Sage publications.

MEB. (2018). Milli Eğitim Bakanlığı, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Okul Servis Araçlarının Çalıştırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar, <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1959.pdf>

MEB.(2019). Milli Eğitim Bakanlığı, Mecitözü İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Taşıma Planlaması 2019'20

MEB. (2019). Milli Eğitim Bakanlığı İstatistikleri, Örgün Eğitim 2018'19, http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_09/30102730_meb_istatistikleri_organ_egitim_2018_2019.pdf

News, BBC. (2016). https://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160127_vert_fut_yemek_kulturu

Öztürk, H. (2001). Belçika'da ve Türkiye'de Zorunlu Eğitim. Nobel Dağıtım: Ankara.

Patton, M.Q.(1987). How to use qualitative methods in evaluation. Newbury Park, CA: Sage.

Resmi Gazete, (2014). “*Milli Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliği*” http://www.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_09/12024357_tasimayonetmeli.pdf

Selçuk, Z.(2018). Milli Eğitim Bakanlığı, <https://www.tgrthaber.com.tr/egitim/milli-egitim-bakani-ziya-selcuk-2019-yili-butcesinde-konustu-2621843>

Selçuk, Z. (2019). Milli Eğitim Bakanlığı, <https://www.meb.gov.tr/mill-egitim-bakanligi-2020-yili-butcesi-tbmm-genel-kurulunda-kabul-edildi/haber/19909/tr>

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (11.baskı) Ankara: Seçkin.

Waller, R., & Barrentine, S. J. (2015). Rural elementary teachers and place-based connections to text during reading instruction. Journal of Research in Rural Education, 30(7), 1-13.

